

Особливості діяльності туристичних підприємств України в умовах війни

Михайло Кім,

д.ф.н, доцент кафедри туризму,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: kotm@krok.edu.ua,

ORCID: 0009-0007-3174-9435

Війна та туризм, на перший погляд, здаються несуміжними поняттями. Проте туристична галузь продовжує працювати, незважаючи на складні умови. На початку війни ситуація була нестабільною, багато людей залишали країну, щоб уникнути небезпеки. Однак з плином часу стало очевидним, що конфлікт триватиме тривалий час, і необхідно пристосовуватись до нових умов. Туристичні підприємства, які від початку повномасштабного вторгнення росії, переорієнтувались в основному на організацію волонтерської допомоги, евакуаційних рейсів та розміщення вимушено-переміщених громадян, з настанням літа 2022 року, яке традиційно є піковим сезоном для подорожей, побачили попит, що став стимулом для відновлення діяльності. Враховуючи реалії поточної логістики, безпекової ситуації, коливання курсу валют, особливостей перетину кордону, основні туристичні напрямки почали відновлювати свою роботу.

Значний вплив на формування туристичного продукту здійснила інфляція. Наприклад, зростання цін на паливе має вплив на автобусні тури. В результаті воєнних дій і ушкоджень, завданих економіці України, вартість турів значно зросла [1].

Незважаючи на війну, туроператори продовжують свою діяльність. Туристичні агенти також намагаються зберегти свій бізнес і пропонують послуги з організації відпочинку. Наприклад, багато українських туроператорів відкривають нові офіси в країнах, таких як Польща, та пропонують туристам нові напрямки. Українці мають дві можливості для досягнення місця відпочинку: автобусні тури або виліт з найближчих аеропортів, таких як Кишинів, Сірет, Жешув, Варшава, Будапешт та інші. Ця ситуація показує, що туристична індустрія в Україні не втрачає надійності та здатності адаптуватися до складних умов. Туроператори та туристичні агенти продовжують працювати, знаходячи нові шляхи для задоволення попиту на відпочинок серед українців [2].

Війна в Україні суттєво вплинула на туристичну індустрію країни. Туристичні підприємства були змушені адаптуватися до складної ситуації та змінювати свою діяльність. Деякі з них змогли зберегти свою роботу, перенісши офіси до інших міст або працюючи дистанційно. Інші перекваліфікувалися на час війни і стали волонтерськими центрами. Незважаючи на війну, українські туристичні організації продовжують активну участь у міжнародних виставках, що допомагає зберегти позиції України на міжнародній арені та знаходити нових ділових партнерів. Ці виставки є важливими майданчиками для зустрічей бізнесу, демонстрації трендів та інновацій. Також, це ще один механізм пролонгації

інтересів України закордоном та демонстрація стійкості нашого народу.

Отже, війна має суттєвий вплив на туристичну галузь України, проте туристичні підприємства та організації продовжують працювати, знаходячи нові шляхи розвитку та співпраці на міжнародному рівні.

З продовженням активної фази війни росії проти України, можна зробити висновок, що іноземні туристи можуть утримуватися від відвідування країни на довгий період. Але й у даному питанні є винятки. Наприклад, це традиційне паломництво євреїв хасидів до Умані на свято Рош га-Шана, що у 2024 році стало наймасовішим за всю історію незалежної України.

Історія знає багато прикладів того, як країни можуть відновлюватися після масштабних конфліктів та повертатися до привабливості для туристів. Збройний конфлікт може створювати нові туристичні можливості, наприклад, туризм пам'яті, який з часом може поєднуватися з іншими напрямками, такими як культурний та морський туризм. У цих умовах, одним з головних завдань для туристичних підприємств України буде диверсифікація бізнес-процесів та розвиток нових напрямів діяльності, щоб зменшити ризики та забезпечити сталість туристичного бізнесу.

У сучасних реаліях туристичної діяльності, варто відмітити наступні напрямки, що формують пропозицію на ринку туристичних послуг:

1. Дитячий туризм. На сьогодні виїзний дитячий туризм, це ключовий напрямок діяльності туроператорів України. Підставою цьому є низка факторів, а саме: діти це виїзна категорія громадян; батьки надають перевагу відпочинку дітей закордоном на час шкільних канікул, аби не наражати їх на небезпеку під час ймовірних обстрілів великих міст; зміна поколінь – це ще один ключовий аспект даного напрямку.

2. Збірні автобусні тури за кордон. Цей напрямок не втратив своєї актуальності, незважаючи на те, що контингент подорожуючих зменшився більш ніж на 50%, через обмеження виїзду за кордон для деяких категорій громадян.

3. Авіатуризм та індивідуальні тури за кордон. Левову частку туристичних послуг, складає саме цей напрямок, який популярний серед українців, що проживають за кордоном, а також громадян в Україні з достатнім рівнем доходу та відсутністю обмежень для перетину кордону.

4. Внутрішній туризм. В основному зосереджений у відносно безпечних західних областях країни: Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька, Тернопільська, Хмельницька та Волинська обл. На локальному рівні, відображається у пропозиціях турів «вихідного дня» та одноденних екскурсій у локації, які забезпечені укриттями та бомбосховищами.

5. В'їзний туризм. Має прояви саме в організації паломницьких турів в Україні для іноземців та послуг пов'язаних з цим напрямком.

Отже, незважаючи на надзвичайно складні обставини для діяльності туристичних компаній, галузь працює, розвивається та знаходить свого клієнта. Безумовно, успішний розвиток туристичної галузі перебуватиме у щільній залежності від припинення війни, швидкості відновлення інфраструктури та

загального рівня життя в країні. Відповідно це вплине як на в'їзний, так і на виїзний туризм.

Ключові слова: Туристичне підприємство, дитячий туризм, автобусні тури, в'їзний туризм.

Список використаних джерел

1. Маджумдар О. Найважчий сезон. Стали відомі втрати туризму в Україні під час війни. Інформаційне агентство РБК – Україна. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/samyu-trudnyu-sezon-stali-izvestny-poteri-1662112736.html> (дата звернення: 07.11.2022)
2. Артюх К. Туризм воєнного часу: хто і як їздить подорожувати з України. URL: <https://www.unian.ua/tourism/lifehacking/turizm-voennogo-chasuhto-iyak-jzdit-podorozhuvati-z-ukrajini-11925096.html> (дата звернення: 07.11.2022).